

XI. HISZEM A KATOLIKUS ANYASZENTEGYHÁZAT

(Hiszem...)

**a bűnök bocsánatát,
a test föltámadását,
és az örök életet. Amen.**

(vallom az egy keresztséget)

**a bűnök bocsánatára,
várom a holtak feltámadását
és az eljövendő örök életet. Amen.**

1./ Hiszem a bűnök bocsánatát

Az Apostoli hitvallás a bűnök bocsánatának hitét összekapcsolta a Szentlélekbe vetett hittel, de az Egyházba, a szentek közösségébe vetett hittel és a keresztséggel is. Amikor a föltámadt Krisztus átadta a Szentlelket apostolainak, átadta nekik saját isteni bűnbocsátó hatalmát is: „*Vegyétek a Szentlelket. Akinek megbocsátjátok bűneit bocsánatot nyer, akinek pedig megtartjátok, az bűnben marad*” (Jn 20,22-23; KEK 984).

„*Menjete el az egész világra, és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek. Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözülni fog*” (Mk 16,15-16). A keresztség tehát a bűnök bocsánatának első és fő szentsége, mert egyesít Krisztussal, aki meghalt bűneinkért és föltámadt megigazulásunkra, hogy „*mi is új életet éljünk*” (Róm 6,4 KEK 985). A keresztségben megtisztulunk minden bűnünktől, még az áteredő bűneinktől is úgy, hogy semmiféle büntetés nem marad utána, de nem szabadít meg gyöngeségeinktől. Rendetlen kívánságaink ellen mindig küzdenünk kell, nehogy a rossz felé tereljen bennünket. Ezért kapta meg az Egyház a bűnök megbocsátásának hatalmát más módon is, a mennyek országa kulcsainak átadásával, hogy minden bűnösnek meg lehet bocsátania vétkeit. A megkeresztelt ember a bűnbánat szentségével engesztelődhet ki Istennel és az Egyházzal (KEK 980, 987).

2./ Hiszem a test föltámadását

Amint Krisztus valóban föltámadt a halottak közül és örökké él, úgy halálunk után az igazak is örökké élni fognak a föltámadt Krisztussal, és ő föltámasztja őket az utolsó napon. Föltámadásunk, ahogyan Krisztusé is a Szentháromság műve lesz. (KEK 989) A testi halál bizonyos értelemben természetes, ám a hit szemében valójában a „*bűn zsoldja*” (Róm 6,23). Azok számára akik Krisztus kegyelmében halnak meg, a halál részesedés az Úr halálában, hogy föltámadásában is részesülhessenek. (KEK 1006) Életünk csak bizonyos ideig tart, s ez alatt változunk, öregszenek. Mint minden más földi élőlény esetében a halál természetes része az életnek. Ez emlékeztet arra, hogy korlátozott idő áll rendelkezésünkre. (KEK 1007)

A Teremtő azonban nem halálra szánta az embert, a halál az ember bűne miatt lépett a világba. A testi halált az ember nem ismerte volna meg, ha nem vétkezik, ezért az ember utolsó ellensége a halál, akit le kell győzni (1Kor 15,26; KEK 1008).

A halált Krisztus átalakította azzal, hogy elszenvedte azt, mint az emberi lét velejáróját, de – halálfélelme ellenére – az Atyja iránti teljes és szabad engedelmisségben vállalta. Engedelmissége által a halál átkát áldássá változtatta. (KEK 1009) Krisztus miatt a keresztyény halálnak pozitív értelme van. „*Igaz beszéd ez: ha veled együtt meghalunk, élni is fogunk veled együtt*” (2Tim 2,11). A keresztyény a keresztség által szentségileg már „*meghalt Krisztussal*”, hogy új életet éljen, és ha Krisztus kegyelmében halunk meg véglegessé válik beiktatásunk Krisztusba az ő megváltása által. (KEK 1010)

A halál az ember földi zarándokútja – kegyelem és irgalom – hogy megvalósíthassa földi életét az isteni terv szerint és hogy döntsön végső sorsáról. „*Egyetlen földi életünk végeztével*” (Lumen Gentium) - további földi életre nem térünk vissza többé. „*Az ember számára az a rendelkezés, hogy egyszer haljon meg*” (Zsid 9,27). A halál után „reinkarnáció” nincs. (KEK1013)

A teremtés a test föltámadásával éri el a csúcspontját, hiszen Krisztus, akiben az Ige testté lett, azért a lélek a halál által ugyan elszakad a testtől, de a föltámadásban Isten átalakult testünknek romolhatatlan életet ad vissza, és újra összekapcsolja azt lelkünkkel. (KEK 1016)

Hisszük, hogy ahogyan Krisztus föltámadott és örökké él, úgy mi is az utolsó napon föl fogunk támadni. A sírban romlandó testet vetnek el, de romolhatatlan test támad föl, „szellemi test” (1Kor 14,44). A halált az áteredő bűn következményeként az embernek vállalnia kell, melyet nem ismert volna meg, ha nem vétkezik. (KEK 1018) Jézus azonban aki értünk szabadon elszenvedte a halált, engedelmességével legyőzve azt, így minden ember számára megmutatta az üdvösség lehetőségét. (KEK 1019)

3./ Hiszem az örök életet

A keresztyény, aki halálát Jézuséval egyesíti, úgy nézi a halált, mint a Hozzá érkezést és belépést az örök életbe. (KEK 1020) Ezt a hitet fejezi ki, amikor a szent kenettel megjelöli a haldoklót és átadja neki Krisztust, mint táplálékot a nagy útra.

A halál véget vet annak az időnek, amikor az ember lehetőséget kap arra, hogy elfogadja, vagy elutasítsa az isteni kegyelmet. Az Újszövetség ítéletről első sorban Krisztus második eljövételével kapcsolatban beszél, de többször állítja azt is, hogy minden egyes ember a halála után közvetlenül megkapja cselekedeteinek és hitének jutalmát. A szegény Lázár példabeszédében, vagy Krisztusnak a jobb latorhoz intézett szava a kereszten is erre utal. (KEK 1021)

Az emberek ebben a külön ítéletben, amikor életüket Krisztushoz mérve szemlélik a haláluk pillanatában, lelkükben megkapják örök fizetségüket: tisztulás által, vagy közvetlenül belépnek a mennyei boldogságra, vagy örökre elkárhoztathatják magukat. (KEK 1022,1051)

Akik Isten kegyelmében hálnak meg, de még nem tökéletesen tiszták, egy tisztuláson mennek át a haláluk után, hogy elnyerjék azt a szentséget, amellyel beléphetnek az üdvösségre. (KEK 1054) Ez nem azonos a kárhozottak büntetésével, *purgatóriumnak*, vagy *tisztítóhelynek* nevezzük. Vannak azonban olyan bűnök, a Szentlélek ellen elkövetett bűnök, amelyek „*sem ebben, sem az eljövendő világban*” (Mt 12,31) nem nyernek bocsánatot. (KEK 1031)

Az Egyház kezdettől fogva tisztelte a halottak emlékét és a „szentek közössége” miatt könyörgéseket ajánl fel értük, alamizsnákat, búcsúkat, különösen az eucharisztikus áldozatot, hogy megtisztulva eljussanak Isten boldogító lására. (KEK 1032, 1055)

Istennel csak akkor egyesülhetünk, ha szabadon választjuk azt, hogy szeretjük őt. Nem szerethetjük azonban akkor, ha gyűlöljük testvérünket (1Jn 3,14-15). Ha halálos bűnben halunk meg anélkül, hogy megbántuk volna, akkor - saját szabad választásunk folytán - *kizárjuk magunkat Isten és a szentek közösségéből*, s ennek az „önkizárásnak” a következménye a *pokol*. (KEK 1033)

Az Egyház tanítása állítja a pokol létét, amely örökké tart, erről Jézus is gyakran beszél, mint „olthatatlan tűz” „gehennáról”, ahol a lélek és a test együtt veszhet el (Mt 13,41-42). „*Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre!*” (Mt 25,41 ; KEK 1034, 1035).

Ezért az Egyház felelősségre és sürgető megtérésre hív, mert Isten senkit nem rendel kárhozatra, de az Istentől való szándékos elfordulás és a bűnben való megátalkodottság szükséges hozzá. (KEK 1037)

Az utolsó ítélet Krisztus dicsőséges eljövetelkor fog megtörténni, azonban egyedül az Atya ismeri a napot és az órát (még az ég angyalai sem), s egyedül ő dönt annak idejéről és eljövételéről.

Fia által ekkor mondja ki végső szavát az egész történelemről, ekkor fogjuk megismerni a teremtés egész művének és az üdvösség egész rendjének végső értelmét.

Megérjük mindazokat a csodálatos utakat, amelyeket a gondviselés által számunkra adott, hogy elvezessenek minden dolgot a végső céljához. Az Isten igazságossága győzni fog minden igazságtalanság felett, amit teremtményei elkövettek és megmutatja, hogy az ő szeretete erősebb, mint a halál. (KEK 1040)

Az addig eltelő idő viszont az az „alkalmas idő” és az „üdvösség napja”, amely megtérésre hív és hirdeti az Úr visszatérésének „boldog reményét” (Tit 2,13).

Az idők végén Isten Országa el fogja érni a maga teljességét és akik Krisztus kegyelmében hálnak meg (a halál végleg meg fog semmisülni) és a föltámadás napján egyesülni fog a lelkük a testükkel. (KEK 1052) A teljes megtisztulás után ezek a lelkek örökre Krisztussal élnek - különböző fokon - a Szentháromságban, a Boldogságos Szűz Máriával, az angyalokkal és az összes szentekkel együtt. Ezt az állapotot nevezzük „mennyországnak”, amely az ember végső célja, legmélyebb vágyainak beteljesülése, a teljes boldogság állapota. (KEK 1053)

Isten Országának végső beteljesülése után a megdicsőült igazak örökké uralkodni fognak Krisztussal, s az egész világmindenség átalakul. Akkor Isten lesz „minden és mindenben” (1Kor 15,28) az örök életben. (KEK 1060)

Ez az állapot misztérium, amely túlhalad minden megértést és elképzelést, csak képekben beszél róla a Szentírás is: élet, világosság, béke, menyegzős lakoma, paradicsomkert stb. „*Szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szív föl nem fogta, amit Isten azoknak készített, akik szeretik őt*” (1Kor 2,9). Ezt a misztériumot csak Isten tárhatja föl az ember számára és ad képességet, hogy fölfogjuk. (KEK 1028)

4./ Amen

Az Egyház imádságait az „Amen”-nel zárja. A Crédo is a héber „Amen” szóval végződik. (KEK 1061) Ennek a szónak a gyökere a „hinni” szó, amely szilárdságot, megbízhatóságot, hűséget jelent. Ezért kifejezi az Isten irántunk való hűségét ugyanúgy, mint a mi hűségünket Isten iránt. (KEK 1062)

Izajás jövendöléseiben az „igazság Istene”, szó szerint „az Amen Istene” kifejezés, azt jelenti, hogy Isten hűséges ígéreteihez. Jézus is gyakran használta ezt a szót, olykor megkettőzve, hangsúlyozva ezzel tanítása megbízhatóságát, amely Isten igazságán alapul. (KEK 1063)

A hitvallás végső „Amen”-je megismétli és megerősíti annak első szavát: „Hiszek”. Hinni azt is jelenti, hogy hiszek és „Amen”-t mondunk Isten szavaira, ígéreteire, parancsolataira, és teljesen rábízunk magunkat, aki a végtelen szeretet és a tökéletes hűség. Ez az „Amen” keresztségi hitvallásunk megerősítője is egyben. (KEK 1064)

Jézus Krisztus maga az „Amen”, Ő az Atya szeretetének végső „Amen”-je, aki átveszi és tökéletessé teszi a mi „Amen”-ünket is. Ezért mondhatjuk: (KEK 1065)

*„Őáltala, övele és őbenne
a tiéd, mindenható Atyaisten
a Szentlélekkel egységben
minden tisztelet és dicsőség
mindörökkön örökké. Amen.”*

Szent Ferenc: A meg nem erősített regula

Minden jót a fölséges és hatalmas Úristennek adjunk vissza, és ismerjük el, hogy minden jó az övé; neki adjunk hálát mindenért, akitől minden jó származik. Legyen minden a fölséges és hatalmas, igaz és egyedülvaló Istené; neki adassék, és őt illesse minden tisztelet és tisztesség, minden dicséret és áldás, minden hálaadás és dicsőség, mert minden jó az övé és ő az egyedül jó.

(1Reg 17, 17-18)

MELLÉKLET

KEK 980 A bűnbánat szentsége által engesztelődhet ki a megkeresztelt ember Istennel és az Egyhással.

KEK 984 A hitvallás a „bűnök bocsánatát” összeköti a Szentlélekbe vetett hit megvallásával. A föltámadott Krisztus ugyanis a bűnbocsátás hatalmát akkor adta át apostolainak, amikor a Szentlelket ajándékozta nekik.

KEK 985 A keresztség a bűnök megbocsátására az első és a fő szentség: ez köt össze minket a meghalt és föltámadott Krisztussal, és ajándékozta nekünk a Szentlelket.

KEK 986 Krisztus akaratából az Egyház birtokolja a megkereszteltek bűnei megbocsátásának hatalmát, melyet feladatuknak megfelelően a püspökök és a papok gyakorolnak a bűnbánat szentségében.

KEK 987 „Mind a papok, mind a bűnök megbocsátására szolgáló szentségek eszközök (...), melyekkel az Úr Krisztus, az üdvösség szerzője és osztogatója, a bűnök megbocsátását és a megigazulást létrehozta bennünk” (Római Katekizmus).

KEK 989 Erősen hisszük és ezért reméljük: amint Krisztus valóban föltámadt a holtak közül és örökké él, úgy haláluk után az igazak is örökké élni fognak a föltámadt Krisztussal, és ő föltámasztja őket az utolsó napon. Föltámadunk, miként az Övé, a Szentháromság műve lesz: *„Ha pedig bennetek lakik annak Lelke, aki föltámasztotta Jézust a halálból, ő, aki Jézus Krisztus föltámasztotta a halottak közül, halandó testeteket is életre kelti bennetek lakó Lelke által”* (Róm 8,11).

KEK 1006 „Az emberi lét a halál színe előtt válik a legnagyobb talánnyá” (Gaudium et spes). A testi halál bizonyos értelemben természetes, ám a hit szemében valójában a „*bűn zsoldja*” (Róm 6,23). Azok számára viszont, akik Krisztus kegyelmében halnak meg, a halál részesedés az Úr halálában, hogy föltámadásában is részesülhessenek.

KEK 1007 A halál a földi élet vége. Életünk csak bizonyos ideig tart, ez alatt változunk és öregszenek. Halálunk, mint minden más földi élőlény esetében, az élet természetes vége. A halálnak e ténye sürgető tényező életünkben: halandóságunk tudata arra emlékeztethet, hogy életünk megvalósítására csak korlátozott idő áll rendelkezésünkre:

„Gondolj Teremtődre ifjúságod napjaiban (...), mielőtt a por visszatér a földbe, ahonnan jött, és az éltető lehelet Istenhez, aki adta” (Préd 12,1.7).

KEK 1008 A halál a bűn következménye. Az Egyház Tanítóhivatala mint a Szentírás és a Szenthagyomány állításainak hiteles magyarázója tanítja, hogy a halál az ember bűne miatt lépett a világba. Jóllehet az embernek halandó természete van, a Teremtő nem halálra szánta. Így a halál ellentmond Isten, a Teremtő tervének. Úgy vonult be a világba, mint a bűn következménye. *„A testi halált az ember nem ismerte volna meg, ha nem vétkezik”* (Gaudium et spes), így tehát a halál az ember *„utolsó ellensége”* (1Kor 15,26), akit le kell győzni.

KEK 1009 A halált Krisztus átalakította. Jézus, Isten Fia elszenvedte a halált is, mint az emberi lét velejáróját. De ő halálfélelme ellenére az Atyja akaratára iránti teljes és szabad engedelmisségben vállalta magára. Jézus engedelmissége a halál átkát áldássá változtatta.

KEK 1010 Krisztus miatt a keresztyén halálnak pozitív értelme van. „*Számomra ugyanis élni Krisztus, meghalni nyereség*” (Fil 1,21). „*Igaz beszéd ez: ha vele együtt meghalunk, élni is fogunk vele együtt*” (2Tim 2,11). A keresztyén halál lényegi újdonsága ez: a keresztség által a keresztyén szentségileg már „meghalt Krisztussal”, hogy új életet éljen. Ha Krisztus kegyelmében halunk meg, a testi halál befejezi ezt a „Krisztussal való meghalást”, és véglegessé válik beiktatásunk Krisztusba az ő megváltása által:

„*Jobb nekem Jézus Krisztusért meghalni, mint uralkodni a föld határain. Őt keresem én, aki értünk halt meg, őt akarom, aki értünk föltámadt. Születés vár rám (...) Hagyjátok a tiszta fényt vennem. Oda eljutva leszek ember*” (Antiochiai Szent Ignác).

KEK 1013 A halál az ember földi zarándokútjának, a kegyelem és irgalom – amit Isten följánl neki, hogy megvalósítsa földi életét az isteni terv szerint és hogy döntsön végső sorsáról – idejének vége. „*Egyetlen földi életünk végeztével*” Lumen Gentium) további földi életekre nem térünk vissza többé. „*Az ember számára az a rendelkezés, hogy egyszer haljon meg*” (Zsid 9,27). A halál után „reinkarnáció” nincs.

KEK 1015 „*A test az üdvösség sarkpontja*” (Tertullianus). Hiszünk Istenben, aki a test Teremtője; hiszünk az Igében, aki testté lett, hogy megváltsa a testet; hisszük a test föltámadását, a teremtés és a test megváltásának csúcspontját.

KEK 1016 A lélek a halál által elszakad a testtől, de a föltámadásban Isten átalakult testünknek romolhatatlan életet ad vissza, és újra összekapcsolja lelkünkkel. Miként Krisztus föltámadott és örökké él, úgy mi az utolsó napon föl fogunk támadni.

KEK 1018 Az áteredő bűn következményeként az embernek vállalnia kell a testi halált, „*melyet (...) nem ismert volna meg, ha nem vétkezik.*” (Gaudium et spes)

KEK 1019 Jézus, az Isten Fia értünk szabadon elszenvedte a halált Isten, az ő Atyja akarata iránti teljes és szabad engedelmisségben. Halálával legyőzte a halált, és így minden ember számára megmutatta az üdvösség lehetőségét.

KEK 1020 A keresztyén, aki halálát Jézuséval egyesíti, úgy nézi a halált, mint Hozzá érkezést és belépést az örök életbe. Amikor az Egyház Krisztus feloldozásának bűnbocsátó szavait utoljára elmondta a haldokló keresztyén fölött, utoljára megjelölte és szent kenettel megerősítette és átadta neki a viatikumban Krisztust mint táplálékot a nagy útra, így szól hozzá szelíd bizonyossággal:

„*Indulj, keresztyén lélek, ebből a világból a mindenható Anyaisten nevében, aki téged megteremtett; az élő Isten Fia Jézus Krisztus nevében, aki érted kínhalált szenvedett; a Szentlélek Úristen nevében, aki kiáradt reád! Még ma legyen részed az Úr békéjében, és legyen lakásod Istennél, az ő szent városában Nagyasszonyunkkal, Szűz Máriával, Istennek Szent Anyjával, Szent Józseffel és Isten összes angyalaival és szentjeivel együtt! (...)*”

KEK 1021 A halál véget vet az ember életének, mint olyan időnek, amely lehetőséget adott a Krisztusban megnyilvánult isteni kegyelem elfogadására vagy elutasítására. Az Újszövetség az ítéletről elsősorban a Krisztussal a második eljövételkor való végső találkozás távlatában beszél, de többször állítja azt is, hogy minden egyes ember halála után közvetlenül megkapja cselekedeteinek és hitének jutalmát. A szegény Lázár példabeszéde, Krisztus szava a kereszten a jobb latorhoz, valamint az Újszövetség más szövegei beszélnek a lélek végső sorsáról, ami az egyes emberek számára különböző lehet.

KEK 1022 Az egyes emberek a külön ítéletben, mellyel életüket Krisztushoz mérik, a haláluk pillanatában halhatatlan lelkükben megkapják örök fizetségüket: tisztulás által, vagy közvetlenül belépnek a mennyei boldogságra, illetve örökre elkárhoztatják magukat.

„Életed estéjén a szeretet alapján leszel megítélve.” (Keresztes Szent János)

KEK 1028 Istent a maga transzcendenciája miatt nem lehet látni úgy, amint van, csak akkor, ha ő a maga misztériumát föltárja az ember közvetlen szemlélése számára, és erre képességet ad az embernek. Az Egyház Istennek a maga mennyei dicsőségében való látását nevezi *„visio beatifica”*-nak, *'boldogító látásnak'*.

KEK 1031 Az Egyház a választottaknak ezt a végső tisztulását, ami teljesen különbözik a kárhozottak büntetésétől, purgatóriumnak, tisztítóhelynek nevezi. Az Egyház a tisztítóhelyre vonatkozó tanítását főleg a Firenzei és a Trienti Zsinaton fogalmazta meg. Az Egyház hagyománya bizonyos Szentírási helyekre hivatkozva, tisztító tűzről beszél.

„Hinnünk kell, hogy bizonyos kisebb bűnök számára az ítélet előtt van egy tisztító tűz, mert az örök Igazság mondja, hogy ha valaki a Szentlélek ellen káromkodik, az »sem ebben, sem az eljövendő világban« (Mt 12,31) nem nyer bocsánatot. E kijelentésből következik, hogy egyes bűnök ebben a világban, mások az eljövendőben bocsáttatnak meg.” (Nagy Szent Gergely)

KEK 1032 Ez a tanítás a halottakért való imádság gyakorlatára is támaszkodik, melyről már a Szentírás beszél: *„Azért mutatott be (Makkabeus Júdás) engesztelő áldozatot, hogy megszabaduljanak bűneikről”* (2Mak 12,46). Az Egyház az első időktől kezdve tisztelte a halottak emlékét, könyörgéseket ajánlott föl értük, különösen pedig az eucharisztikus áldozatot, hogy megtisztulva eljussanak Isten boldogító színelátására. Az Egyház ajánlja az alamizsnát, a búcsúkat és a vezeklést is az elhunytakért.

KEK 1033 Csak akkor egyesülhetünk Istennel, ha szabadon választjuk azt, hogy szeretjük őt. Istent pedig nem szerethetjük, ha ellene, a felebarátunk vagy önmagunk ellen súlyosan vétkezünk: *„Aki nem szeret, az a halálban marad. Mindaz, aki gyűlöli testvérét, gyilkos: azt pedig tudjátok, hogy a gyilkosnak nincs örök élete”* (1Jn 3,14-15). A mi Urunk figyelmeztet bennünket arra, hogy el leszünk választva tőle, ha elmulasztunk segíteni a szegények és kicsinyek súlyos szükségében, akik az ő testvérei. Ha halálos bűnben halunk meg anélkül, hogy azt megbántuk vagy Isten irgalmas szeretetét befogadtuk volna, akkor – saját szabad választásunk révén – tőle örökre elválasztottak maradunk. Ezt az Isten és a szentek közösségéből való végleges önkizárás állapotát nevezzük *„pokolnak”*.

KEK 1034 Jézus gyakran beszél az *„olthatatlan tűzű”* *„gehennáról”*, amely azoknak van fönntartva, akik életük végéig visszautasították a hitet és a megtérést, és ahol a lélek és a test együtt veszhet el. Jézus súlyos szavakkal hirdeti: *„az Emberfia elküldi majd angyalait, azok összeszednek országában minden gonosztettet és gonosztevőt, és tüzes kemencébe vetik őket”* (Mt 13,41-42), és ő fogja kihirdetni a kárhoztató ítéletet: *„Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre!”* (Mt 25,41).

KEK 1035 Az Egyház tanítása állítja pokol létét és örökké tartó voltát. Azok lelkei, akik halálos bűn állapotában halnak meg, a halál után azonnal a pokolba jutnak, ahol a pokol kínjait szenvedik, *„az örök tüzet”*. A pokol legsúlyosabb kínja az örök elszakíttóság Istentől, akiben egyedül talál az ember életet és boldogságot, melyre teremtett és amire vágyakozik.

KEK 1037 Isten senkit nem rendel eleve arra, hogy a pokolba jusson, ehhez ugyanis az Istentől való szándékos elfordulás (halálos bűn) és a mindvégig való megátalkodottság kell. Az Egyház az eucharisztikus liturgiában és hívei mindennapi imáiban kéri Isten irgalmát, aki *„nem akarja, hogy valaki is elvesszen, hanem mindenkit bűnbánatra akar téríteni”* (2Pt 3,9).

KEK 1040 Az utolsó ítélet Krisztus dicsőséges visszatértekor fog történni. Egyedül az Atya ismeri a napot és az órát, egyedül ő dönt az ő eljövételéről. Akkor fogja kimondani Fia, Jézus Krisztus által végső szavát az egész történelemről. Meg fogjuk ismerni a teremtés egész művének, valamint az üdvösség egész rendjének végső értelmét, megértjük majd a csodálatos utakat, amelyek által gondviselése minden dolgot elvezetett végső céljához. Az utolsó ítélet meg fogja mutatni, hogy Isten igazságossága győz minden igazságtalanság fölött, amit teremtményei elkövettek, és hogy az ő szeretete erősebb, mint a halál.

KEK 1051 Az egyes emberek halhatatlan lelkükben a haláluk pillanatában, a különítéletben megkapják örök fizetségüket Krisztustól, aki élőknek és holtaknak Bírója.

KEK 1052 *„Hisszük, hogy mindazok lelke, akik Krisztus kegyelmében halnak meg (...), Isten népét alkotják a halál után is, s a halál végleg meg fog semmisülni a föltámadás napján, amikor ezek a lelkek egyesülnek testükkel”* (VI. Pál pápa: Sollemnis Professio fidei).

KEK 1053 *„Hisszük, hogy azok lelkének sokasága, akik Jézussal és Máriával együtt vannak a Paradicsomban, alkotja a mennyei Egyházat, ahol ezek a lelkek örök boldogságot élvezvén, látják Isten úgy, amint van, és különböző fokon ugyan, de a szent angyalokkal együtt részük van a dolgok isteni kormányzásában, amelyet a megdicsőült Krisztus gyakorol, amikor közbenjárnak értünk és testvéri segítséggel nagyon támogatják gyöngeségünket.”* (VI. Pál pápa: Sollemnis Professio fidei)

KEK 1054 Akik Isten kegyelmében és barátságában halnak meg, de még nem tökéletesen tiszták, örök üdvösségük felől ugyan biztonságban vannak, de a halál után tisztuláson mennek át, hogy elnyerjék azt a szentséget, melyre szükségük van, hogy a mennyország örömébe beléphessenek.

KEK 1055 A *„szentek közössége”* miatt az Egyház Isten irgalmába ajánlja az elhunytakat, és közbenjárást ajánl föl értük, leginkább a szent eucharisztikus áldozatot.

KEK 1060 Isten országa az idők végén fogja elérni a maga teljességét. Az egyetemes ítélet után a testben és lélekben megdicsőült igazak örökké uralkodni fognak Krisztussal, és a világmindenség is átalakul. Akkor Isten lesz *„minden mindenben”* (1Kor 15,28) az örök életben.

KEK 1061 Mint a Szentírás utolsó könyve, a Credo is a héber *„Amen”* szóval végződik. E szó gyakran megtalálható az Újszövetség imádságainak végén. Ugyanígy az Egyház imádságait *„Amen”*-nel zárja.

KEK 1062 A héber *„Amen”* ugyanabból a gyökből származik, mint a *„hinni”* szó. E szógyök szilárdságot, megbízhatóságot, hűséget fejez ki. Így érthető, hogy miért állítható az *„Amen”* Isten irántunk való hűségéről és a mi belé vetett bizalmunkról egyaránt.

KEK 1063 Izajás jövendölésében található az „igazság Istene”, szó szerint „az Amen Istene” kifejezés, azaz Isten hűséges ígéreteihez: „Mindaz, aki áldást mond magára a földön, az Amen Istenében mond áldást magára” (Iz 65,16). A mi Urunk gyakran használta az „Amen” szót, olykor megkettőzve, hogy hangsúlyozza tanítása megbízhatóságát és saját, Isten igazságán alapuló tekintélyét.

KEK 1064 A hitvallás végső „Amen”-je megismétli és megerősíti annak első szavát: „Hiszek”. Hinni azt jelenti, hogy „Amen”-t mondunk Isten szavaira, ígéreteire, parancsolataira; teljesen rábízunk magunkat arra, aki a végtelen szeretet és a tökéletes hűség „Amen”-je. A mindennapok keresztény élete tehát „Amen” lesz keresztségi hitvallásunk „hiszek”-jére.

„Hitvallásod legyen számodra olyan, mint a tükör. Szemléld magadat benne, hogy lássad, valóban hiszed-e azt, amiről mondod, hogy hiszed. És örvendezz minden nap a hitedben.” (Szent Ágoston: Sermo 58)

KEK 1065 Jézus Krisztus maga az „Amen” (Jel 3,14). Ő az Atya irántunk való szeretetének végső „Amen”-je; ő átveszi és tökéletessé teszi a mi Atyának mondott „Amen”-ünket: „Ahány ígérete csak van Istennek, az őbenne „Van”; ezért hangzik általa ajkunkon az „Amen” Isten dicsőségére” (2Kor 1,20):

*„Őáltala, ővele és őbenne
a tiéd, mindenható Atyaisten
a Szentlélekkel egységben
minden tisztelet és dicsőség
mindörökkön örökké. Amen.*

(A kánon utáni doxológia. Missale Romanum)

Irodalom:

A Katolikus Egyház Katekizmus (KEK) Budapest, Szent István Társulat 2013.
Assisi Szent Ferenc Művei Újvidék, Szeged, Csíksomlyó Agapé 1992.